

A közvetítői alvállalkozóra vonatkozó keresztalkalmazási tilalom értelmezése

I. TÉNYÁLLÁS

A Hpt. közvetítői alvállalkozókkal létesített megbízási jogviszonyra irányadó szabályai 2011. április 30. napjától megváltoztak. A Hpt. 6/E. § (2) bekezdésének utolsó mondata szerint „közvetítővel jogviszonyban álló közvetítői alvállalkozó pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére irányuló további jogviszonyt pénzügyi intézménnyel vagy más közvetítővel nem létesíthet”.

II. A JOGKÉRDÉS

A Takarékszövetkezet jogi képviselője annak megerősítését kéri a Felügyeletről, hogy a Hpt. 2011. április 30. napjától hatályos 6/E. § (2) bekezdésének második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy a közvetítői alvállalkozó több megbízóval nem állhat pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére irányuló jogviszonyban, továbbá, hogy nincs jogszabályi akadálya annak, hogy ugyanazon megbízó részére egy vállalkozás egyidejűleg végezzen függő közvetítői tevékenységet bizonyos pénzügyi szolgáltatások körében (például személyi kölcsön nyújtása) és közvetítői alvállalkozói tevékenységet (például lakás-előtakarékossági szerződések megkötésének elősegítése) más pénzügyi szolgáltatások körében.

III. A TAKARÉKSZÖVETKEZET JOGI KÉPVISELŐJÉNEK ÁLLÁSPONTJA

A Takarékszövetkezet jogi képviselőjének álláspontja szerint a Hpt. hivatkozott rendelkezése alapján a közvetítői alvállalkozó több megbízóval nem állhat pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére irányuló jogviszonyban. Annak azonban nincs akadálya, hogy ugyanazon megbízó részére egy vállalkozás egyidejűleg végezzen függő közvetítői tevékenységet egy, és közvetítői alvállalkozói tevékenységet egy másik termék, vagy pénzügyi szolgáltatás vonatkozásában.

A Hpt. 6/E. § (2) bekezdésében rögzített keresztalkalmazási tilalom csak több megbízási jogviszony esetében értelmezhető, mivel a Hpt. szabályozása szerint ugyanazon vállalkozás ugyanazon megbízó javára egyidejűleg különböző pénzügyi szolgáltatások nyújtását elősegítheti, illetve közvetítheti. Amennyiben az adott pénzügyi szolgáltatást a megbízó saját jogon végzi, úgy függő közvetítői pozícióban, amennyiben a megbízó maga is közvetítőként tevékenykedik egy adott pénzügyi szolgáltatás vonatkozásában, úgy a vállalkozás közvetítői alvállalkozóként jár el. A vállalkozás tehát egyetlen megbízóval áll kapcsolatban, de termékenként eltérő jogi megítélés alá eső tevékenységet végez. Mivel a jogviszonyban egyetlen megbízó szerepel, az nem esik a keresztalkalmazási tilalom alá, hiszen a vállalkozás nem áll a megbízón kívül másik pénzügyi intézménnyel vagy közvetítővel megbízási jogviszonyban.

IV. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

A Hpt. 6/E. § (2) bekezdése szerint „közvetítővel – ide nem értve a pénzügyi intézményt és a biztosítót – pénzügyi szolgáltatás közvetítése tevékenységi körében megbízási szerződést kötött jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és egyéni vállalkozó (a továbbiakban: közvetítői alvállalkozó) ezen ügyletek teljesítéséhez további megbízási szerződést nem jogosult kötni. Közvetítővel jogviszonyban álló közvetítői alvállalkozó

pénzügyi szolgáltatás végzésére irányuló további jogviszonyt pénzügyi intézménnyel vagy más közvetítővel nem létesíthet.”

Az idézett jogszabályhely kifejezetten a közvetítói alvállalkozókra vonatkozóan tartalmaz rendelkezést, melynek során először meghatározza a közvetítói alvállalkozót, mint alanyi kört, valamint a transzparencia és az egyértelmű felelősségi viszonyok érdekében a közvetítói láncolatok kialakulását korlátozza, utolsó mondatával pedig egyértelműen kizárja valamennyi pénzügyi intézmény és közvetítő vonatkozásában azt, hogy ezek bármelyikével a közvetítói alvállalkozó további megbízási jogviszonyt létesítsen.

A fent idézett jogszabályhelyet értelmezve a közvetítói láncok két típusa különböztethető meg. Az első típusú – háromszintes – láncban a megbízó egy pénzügyi intézmény, amely szerződéses jogviszonyban áll egy közvetítővel és e közvetítő a szerződésben rögzített feladata ellátásához alvállalkozót vesz igénybe. A másik típusú lánc – a Hpt. 6/E. § (2) bekezdés első fordulataiban nevesített kivételszabályra figyelemmel – négyzintes, ebben az esetben az alvállalkozót megbízó közvetítő felett két pénzügyi intézmény áll. Ez utóbbi típusú lánc esetében a harmadik szinten lévő vállalkozás nem közvetítói alvállalkozónak, hanem közvetítőnek minősül.

A beadványban foglaltak alapján abban az esetben, amikor a vállalkozás a Takarékszövetkezet megbízása alapján közreműködik például a személyi kölcsön termék – azaz a Hpt. 3.§ (1) bekezdés b) pontban meghatározott hitel és pénzkölcsön nyújtása pénzügyi szolgáltatás – terjesztésében, közvetítőként jár el. Abban az esetben, amikor a vállalkozás a Takarékszövetkezettel kötött szerződése alapján a Takarékszövetkezet által egy pénzügyi intézménynek vagy biztosítónak minősülő társaság által kínált szolgáltatás nyújtásában működik közre – a fent kifejtettek alapján – szintén közvetítőnek és nem pedig közvetítói alvállalkozónak minősül.

A beadványban rögzített tényállás esetében tehát a vállalkozásnak, mivel közvetítőnek minősül, mindkét esetben lehetősége van arra, hogy feladatai ellátáshoz közvetítói alvállalkozót vegyen igénybe. Ez az alvállalkozó azonban kizárólag a vállalkozással állhat szerződéses jogviszonyban, további pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló jogviszonyt sem az alapkoncepcióban szereplő megbízó pénzügyi intézményekkel, sem pedig más pénzügyi intézménnyel, illetve más közvetítővel sem létesíthet.

A Hpt. 6/E. § (2) bekezdés utolsó mondatában megfogalmazott keresztalkalmazási tilalmat tehát kizárólag, az egyszer már – bármely típusú közvetítói láncban – közvetítói alvállalkozói státuszba került személyek esetében kell alkalmazni.

A Hpt. 6/E. § (2) bekezdésének utolsó fordulata kógens szabály a közvetítói alvállalkozóra vonatkozóan. Eszerint a közvetítói alvállalkozó pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére – ideértve a Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatás közvetítése elnevezésű pénzügyi szolgáltatás üzletszerű végzését is – pénzügyi intézménnyel vagy más közvetítővel további jogviszonyt nem létesíthet. A jogalkotó e jogszabályhelyben tehát nem szűkítette a megfogalmazott tilalmat a megbízó pénzügyi intézmények vonatkozásában sem, hanem általában, valamennyi pénzügyi intézmény, azaz valamennyi megbízó vonatkozásában rendeli azt alkalmazni, amiből az is következik, hogy egy közvetítói alvállalkozó nem létesíthet olyan megbízási jogviszonyt pénzügyi intézménnyel, amelyben közvetítói státuszba kerülhetne.

Az előbbiek alapján nem tartozik a keresztalkalmazási tilalom hatálya alá a beadványban leírt eset, amikor a Takarékszövetkezet egy pénzügyi intézmény által kínált szolgáltatás nyújtásában közreműködik, és feladatai ellátásához egy társaságot közvetítőként igénybe vesz, továbbá ezzel egyidejűleg egy másik, saját jogon nyújtott pénzügyi szolgáltatása körébe tartozó termék vonatkozásában ugyanezen társasággal közvetítői megállapodást köt.

A Hpt. 6/E. §-a a közvetítőre vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket, melyek alapján megkülönböztethető függő vagy független közvetítői státusz, melyekhez kapcsolódóan – a Hpt. 219. §-219/C. §-okban – eltérő szabályokat rendel alkalmazni a törvény. A Hpt. közvetítőkre vonatkozó szabályai nem zárják ki azt, hogy egy adott közvetítő több megbízóval létesítsen különböző pénzügyi szolgáltatások közvetítésére vonatkozóan jogviszonyt, vagy egy megbízóval létrejött megállapodás alapján tegye ugyanezt. Nem zárható ki, hogy a közvetítő tevékenységét az egyik közvetített szolgáltatás (például a kézzizálog fedezete mellett nyújtott pénzkölcsön nyújtásának közvetítése) vonatkozásában a Hpt. 6/E. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően függő közvetítőként, míg egy másik közvetített szolgáltatás (például hitelkártya értékesítésében való közreműködés) vonatkozásában ugyanezen jogszabályhely b) pontja és a (3) bekezdésben foglaltak szerint a Felügyelet engedélyével, független közvetítőként végzi.